

Uitgebreide toelichting van het meetinstrument

Care Dependency Scale (CDS)

Zorgafhankelijkheidsschaal

December 2015

Review: Swinkels-Meewisse EJCM
van Engelen E
Invoer: Bokhorst ML

1 Algemene gegevens

	Het meetinstrument heeft betrekking op de volgende categorieën
Lichaamsregio	Overig, ongespecificeerd
Aandoening (ICD)	Overig, ongespecificeerd
Domein 'Menselijk functioneren' (ICF)	Algemene taken en eisen

- *Korte beschrijving* → Er is professionele zorg nodig wanneer bij ziekte of handicap een mens niet in staat is zelfstandig invulling te geven aan zijn basisbehoeften. Voor de professionele hulpverlener (instelling) is het belangrijk inzicht te verkrijgen in de mate van zorgafhankelijkheid van cliënten/bewoners. Hiervoor is de CDS ontwikkeld. Er zijn twee versies: de verpleeghuisversie en de versie voor gebruik in de verstandelijke gehandicaptenzorg. Beide versies hebben 15 vragen met elk 5 criteria om de mate van zorgafhankelijkheid vast te stellen. Alle met het instrument verzamelde patiëntengegevens tezamen geven het management informatie over de soorten zorgvragen en de zorgzwaarte op afdelingen of binnen de instelling.
- *Doelgroep* → cliënten in de verpleeghuissector en in de verstandelijke gehandicaptenzorg
- *Auteur:*
  - ✓ *Oorspronkelijke en Nederlandse versie* → Dijkstra A, Buist G, Dassen T (1996)¹

2 Doel van het meetinstrument

- Diagnostisch
- Inventariserend
- Prognostisch

3 *Soort / vorm van het meetinstrument*

- Observatie, vragenlijst
- *Opbouw* → totaal 15 items, item 16 geeft een inschatting over de zorgafhankelijkheid
- *Invulinstructie* → de eerst verantwoordelijke hulpverlener/verzorgende observeert de cliënt en vult de vragenlijst in; als de cliënt in staat is een betrouwbaar beeld van het eigen functioneren te geven kan hij/zij de vragenlijst zelf invullen²
- *Meetniveau* → per item: wijze score (1-5); meetniveau ordinaal
- *Meetniveau* → totaalscore: wijze score (15-75); meetniveau interval
De totale schaalscore kan berekend worden door het optellen van de itemscores, waarbij geldt hoe hoger de score, hoe minder de zorgafhankelijkheid.²
totaalscore item 16: wijze score (1-5); meetniveau ordinaal

4 *Verkrijgbaarheid*

- *Opvraagbaar bij* → <https://www.umcg.nl/EN/Research/InstitutesProgrammes/SHARE/researchtools/tools/paginas/CDS.aspx> (meetinstrumenten opgenomen in de bijlage)
- *Geschatte kosten* → gratis te downloaden
- *Copyright* → ja, Universitair Medisch Centrum Groningen (UMCG)

5 *Methodologische kwaliteit*

Gegevens over de methodologische kwaliteit staan o.a. in de volgende review:

- Kehinde JO. Instruments for measuring fall risk in older adults living in long-term care facilities: an integrative review. 2009³

Verdere gegevens over de methodologische kwaliteit vind u ook in:

- Kottner J, Halfens R, Dassen T. Interrater reliability and agreement of the Care Dependency Scale in the home care setting in the Netherlands. 2010⁴
- Mertens E, Dassen T, Scheufele R, Halfens R, Tannen A. Diagnostic validity of the care dependency scale as a screening tool for pressure ulcer and fall risks in Dutch and German hospitals. 2010⁵
- Mertens EI, Halfens RJ, Dietz E, Scheufele R, Dassen T. Pressure ulcer risk screening in hospitals and nursing homes with a general nursing assessment tool: evaluation of the care dependency scale. 2008⁶
- Dijkstra A, Tiesinga LJ, Goossen WT, Dassen TW. Further psychometric testing of the Dutch Care Dependency Scale on two different patient groups. 2002⁷

6 *Hanteerbaarheid / feasibility*

- *Taal* → Nederlands
- *Benodigdheden* → invulformulier
- *Randvoorwaarden* → de verzorgende/hulpverlener observeert de cliënt en vult het formulier in, of de cliënt vult de vragenlijst zelf in (indien daartoe in staat)
- *Benodigde tijd* → maximaal 8 minuten
- *Gebruikershandleiding* → ja, via <https://www.umcg.nl/EN/Research/InstitutesProgrammes/SHARE/researchtools/tools/paginas/CDS.aspx>

7 *Normgegevens*

- *Uitkomstklassen en normgegevens verpleeghuisversie*
  - verpleeghuis cliënten, n=661², schaalscore:
    - < 25 : patiënt is volledig zorgafhankelijk
    - 25-44: patiënt is in grote mate zorgafhankelijk
    - 45-59: patiënt is gedeeltelijk zorgafhankelijk
    - 60-69: patiënt is beperkt zorgafhankelijk
    - > 69 : patiënt is vrijwel zelfstandig
  - afkappunt wel/niet zorgafhankelijk
CDS schaalscore ≤ 68 , n=237 zieke senioren (leeftijd gem. 59,8; sd=17,1)⁸
  - afkappunt wel/niet risico op doorligwonden of vallen: CDS schaalscore ≥ 69 ⁵
- *Interpretatie*

Door de sterke onderlinge hiërarchische samenhang mag de ZAS zo worden geïnterpreteerd, dat een patiënt die een bepaald kenmerk in de schaal vertoont, met grote kans ook de kenmerken heeft die eerder in de schaal voorkomen.²

8 *Overige gegevens*

- Naast de twee versies voor de verpleeghuissector en de verstandelijke gehandicaptenzorg is er nog een derde versie, de CDS-kort. Deze wordt gebruikt voor wetenschappelijk onderzoek of daar waar met een globale beoordeling van zorgafhankelijkheid kan worden volstaan. In de onderzoeksversie zijn dezelfde 15 items opgenomen, het verschil is dat de zorgafhankelijkheid wordt beoordeeld op een 5-punts-Likertschaal (van 1=volledig zorgafhankelijk tot 5=vrijwel zelfstandig).²
- Om verwarring met een andere vragenlijst te voorkomen is besloten voor de ZorgAfhankelijkheidsSchaal voortaan de afkorting CDS (Care Dependency Scale) te hanteren.²

9 *Literatuurlijst*

1. Dijkstra A, Buist G, Dassen T. Nursing-care dependency: development of an assessment scale for demented and mentally handicapped patients. *Scandinavian journal of caring sciences*. 1996;10(3):137-143.
2. Dijkstra A, Buist GAH Dassen ThWN, van den Heuvel WJA. Het meten van zorgafhankelijkheid met de ZorgAfhankelijkheidsSchaal / Care Dependency Scale (CDS): een handleiding. 2^e dr. Groningen: Research Institute SHARE, Rijksuniversiteit Groningen; 2012. Beschikbaar via:
https://www.umcg.nl/SiteCollectionDocuments/research/institutes/SHARE/assessment%20tools/handleiding_cds2edruk.pdf [Geraadpleegd op: 2015 Dec 18]
3. Kehinde JO. Instruments for measuring fall risk in older adults living in long-term care facilities: an integrative review. *Journal of gerontological nursing*. 2009 Oct;35(10):46-55.
4. Kottner J, Halfens R, Dassen T. Interrater reliability and agreement of the Care Dependency Scale in the home care setting in the Netherlands. *Scandinavian journal of caring sciences*. 2010 Dec;24(Suppl 1):56-61.
5. Mertens E, Dassen T, Scheufele R, Halfens R, Tannen A. Diagnostic validity of the care dependency scale as a screening tool for pressure ulcer and fall risks in Dutch and German hospitals. *Open medicine*. 2010;5(5):577-587.
6. Mertens EI, Halfens RJ, Dietz E, Scheufele R, Dassen T. Pressure ulcer risk screening in hospitals and nursing homes with a general nursing assessment tool: evaluation of the care dependency scale. *Journal of evaluation in clinical practice*. 2008 Dec;14(6):1018-1025.
7. Dijkstra A, Tiesinga LJ, Goossen WT, Dassen TW. Further psychometric testing of the Dutch Care Dependency Scale on two different patient groups. *International journal of nursing practice*. 2002 Dec;8(6):305-314.
8. Dijkstra A, Tiesinga LJ, Plantinga L, Veltman G, Dassen TW. Diagnostic accuracy of the care dependency scale. *Journal of advanced nursing*. 2005 May;50(4):410-416.